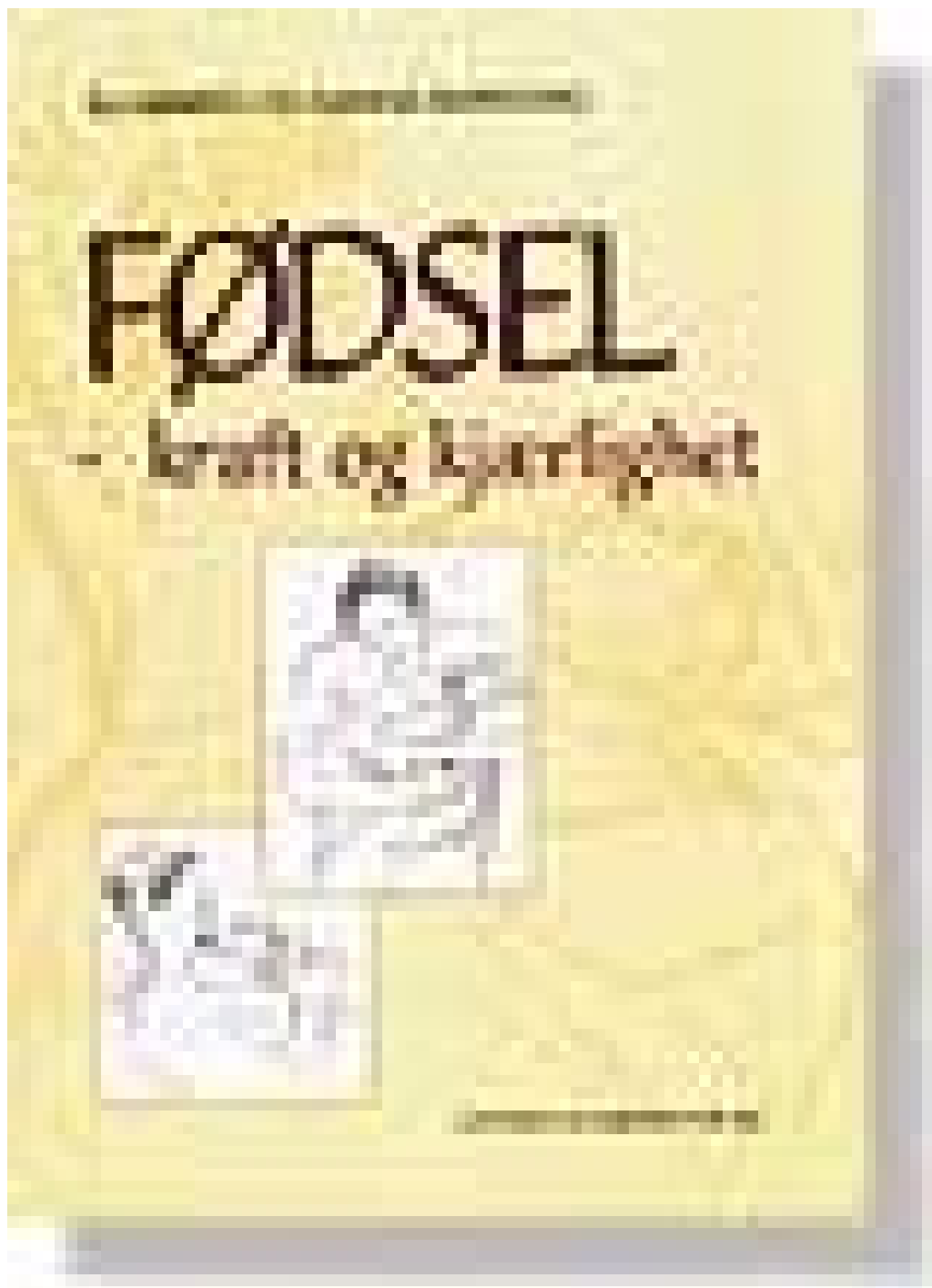

Forberedt til fødsel

BOKOMTALER

Forfatterne Eli Heiberg og Nanna Biørnstad skrev boken *Fødende krefter* i 1992 og presiserer at dette ikke er en revisjon, men en ny bok. Begge er fysioterapeuter, Heiberg også sosialantropolog. De har lang erfaring med kurser og veiledning for gravide. I denne boken gir de malende bilder av hva det vil si å gå gjennom svangerskap og fødsel, med råd og dåd underveis. De har fått noen mødre og en far til å fortelle om sine følelser og opplevelser – det gjør fremstillingen mer levende. Gjennomgangstemaet er psykisk og fysisk forberedelse og mestring, samtidig som svangerskapet og fødselsprosessen beskrives i velvalgte ord. Fødelyst er et stikkord, og fødselen er en seksuell prosess, opplevelsen en blanding av smerte og glede, lyst, kraft og utmattet ekstase.

Legens rolle er nesten ikke omtalt, og det var vel heller ikke meningen. Samarbeidet mellom den fødende og jordmoren er godt beskrevet, og i et kapittel gir de jordmoren råd om arbeidsstillinger. Tiden etter fødselen er meget godt omtalt, både om praktisk tilrettelegging, amming og problemer av fysisk og psykisk slag.

Ellen Wilhelmsen har laget tegninger som utdyper teksten glimrende. Et anatomikapittel på slutten har et sett meget gode flerfargede illustrasjoner, som Ane Reppe har laget. At det ikke er helt godt samsvar mellom anatomiteksten og bildene, og at de forklarende pilene til figuren på side 156 er satt en centimeter for langt til venstre, slik at de peker på noe helt annet enn det de skulle, er ikke kunstnerens skyld.

Med årene har vi leger tatt mye av tidligere tiders kritikk inn over oss og forandret praksis på mange punkter. Heiberg & Biørnstad bygger bro og skriver at svangerskapsomsorgen og fødselshjelpen i Norge stort sett er bra. I et av kapitlene omtales de faglige kravene til fødeinstitusjoner på tre nivåer som Statens helsetilsyn nå har definert. De skriver at med denne strukturendringen vil 10 – 15 ganger så mange kvinner som i dag kunne føde i sitt nærmiljø, som jeg tror er litt for optimistisk. De bruker Nederland med sine mange hjemmefødsler som eksempel på at det går an å legge om fødselshjelpen uten fatale følger. Eksemplet holder ikke helt mål: Den perinatale dødeligheten i Nederland er faktisk litt høyere enn i Finland, Norge og Sverige.

Heiberg & Biørnstad har et malende språk som vil appellere til mange i målgruppen: Par som planlegger svangerskap og de som allerede er på vei og venter barn. Noen steder er det akademisk oppstykket, som når ordet kontekst brukes fem ganger på side 37. Ordet er definert på side 43. Da forstår leseren at det betyr sammenheng. Å formidle verbalt (s. 78) er vel ikke noe annet enn å fortelle? I tråd med sin tese om kvinnens og barnets iboende fødende krefter bruker forfatterne nye navn på enkelte gamle begreper. Utdrivningsfasen er blitt til frigjøringsfasen, fordi uttrykket utdrivning skal være hentet fra Adam og Evas utdrivelse av Paradis (nytt for meg), og fordi utdrivning beskriver barnet som passivt drives ut av mors liv, mens både moren og barnet ifølge Heiberg & Biørnstad har iboende fødende krefter (s. 177). For barnets vedkommende velger jeg å tolke det som et poetisk utsagn. Det samme gjelder uttrykket barnets villighet til å fødes (s. 68). At fødselskanalen har rutsjebaneform er også en ny, optimistisk beskrivelse.

Fødsel – kraft og kjærlighet dekker et behov, og jeg er sikker på at den vil hjelpe mange kommende mødre og fedre, slik at de møter bedre forberedt til det de skal oppleve.

PerBergsjø

Snarøya

Publisert: 10. oktober 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.